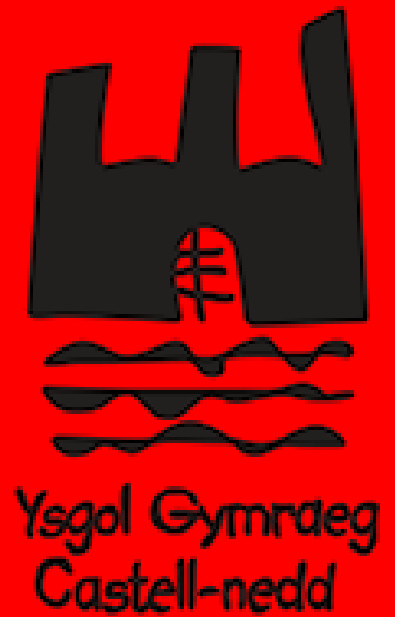

Polisi Ymdygiad Cadarnhaol a Gwrth-fwlio

Caredigrwydd.

Cymreictod.

Cymuned.

Ein nod yw i rhoi cyfle i bob plentyn lwyddo

Mabwysiadwyd y polisi hwn

gan y Corff Llywodraethol YGG Castell Nedd ar: _____ 10.11.25 _____

Adolygwyd ar: _____

Llofnod Cadeirydd y Corff Llywodraethol: _____

Nod y polisi ymddygiad yw:

- Gosod arweiniad clir ar gyfer cymuned gyfan yr ysgol
- Cynllunio strategaeth ddisgyblaeth gytûn dderbyniol sy'n cefnogi plant, rhieni a staff trwy ddisgwyliadau clir a systemau cyson.
- Amlinellu strategaethau ysgolion ar gyfer hyrwyddo ymddygiad da, delio ag ymddygiadau annerbyniol ynghyd â strategaethau cyson pan fydd ymddygiadau parhaus yn effeithio ar eraill.

Mae'n anochel pan fydd grwpiau o bobl a phlant yn dod at ei gilydd i gydweithio, y bydd adegau pan fydd anawsterau'n codi. Mae plant yn gweithio'n dda ac yn cael y cyfle gorau i ymddwyn yn briodol mewn man lle mae gweithdrefnau a fframwaith clir ynghylch yr hyn sy'n dderbyniol ac yn annerbyniol o ran ymddygiad.

Mae annog perthnasoedd da ac ymddygiadau cadarnhaol yn hanfodol os ydym am fod yn gymuned gynhwysol, ofalgar a hapus. Mae'n ganolog i ethos yr ysgol i hyrwyddo cydweithredu, perthnasoedd da, caredigrwydd ac ystyriaeth.

Nod yr ysgol mewn perthynas ag ymddygiad:

Ein nod yn Ysgol Gymraeg Castell-nedd yw creu amgylchedd diogel a maethlon lle gall holl blant yr ysgol deimlo'n ddiogel a chael eu haddysgu. Mae'n hanfodol felly bod pob unigolyn sy'n rhan o deulu'r ysgol yn dangos parch at ei gilydd bob amser yn ogystal â pharchu amgylchedd yr ysgol a'i hadnoddau. Er mwyn cyflawni'r nod hwn, rhaid i bob unigolyn sy'n gysylltiedig â'r ysgol gymryd cyfrifoldeb am eu gweithredoedd yn yr ysgol.

Ein nod yw sgaffaldio'r holl blant, o dan ymbarel 6 egwyddor o anogaeth.

Mae'r egwyddorion hyn yn arwain ein harfer o ddydd i ddydd.

1. Deellir dysgu datblygiadol plant
2. Mae'r ystafell ddosbarth yn cynnig sylfaen ddiogel.
3. Pwysigrwydd anogaeth ar gyfer datblygu lles. 4. Mae iaith yn fodd hanfodol o gyfathrebu
5. Cyfathrebu yw sail pob ymddygiad.
6. Pwysigrwydd trawsnewidiadau yn nysgu plant.

<https://www.norfolknurturehub.org/the-six-principles-of-nurture/>

“Trwy ddeall yr amodau sy'n hyrwyddo ac yn effeithio ar iechyd meddwl a lles emosiynol, bydd dysgwyr yn cael eu cefnogi i reoli'r profiadau y maen nhw'n dod ar eu traws. Byddant hefyd yn cael eu cefnogi i ddatblygu eu gallu i ganolbwyntio eu sylw ac i fod yn ymwybodol o sut maen nhw'n meddwl ac yn teimlo yn ystod eu

profiadau ... Bydd hyn yn rhoi cyfleoedd i ddysgwyr adeiladu sgiliau hunanymwybyddiaeth ac empathi. Mae hunanymwybyddiaeth yn caniatáu i ddysgwyr fod yn barod i dderbyn a myfyrio, sy'n eu helpu i addasu eu hymddygiad a'u gweithredoedd i wahanol sefyllfaoedd. Mae hyn yn ei dro yn galluogi dysgwyr i ymddwyn gydag empathi, tosturi a charedigrwydd tuag atynt eu hunain ac eraill. ”

Cwricwlwm Drafft Cymru 2022: Iechyd a Lles

Sut allwn ni weithio gyda'n gilydd i gyflawni ein nod?

- Sicrhau bod cymuned yr ysgol yn parchu hawliau'r plentyn.
- Trwy weithio ar y cyd â'r plant, y rhieni a'r Awdurdod Lleol.
- Sicrhau ein bod yn deall anghenion y plentyn.
- Gyda thegwch
- Cysondeb o ran dull.
- Disgwyliadau teg a phriodol y cytunwyd arnynt.
- Gwobrwyon am ymddygiad cadarnhaol
- Dealltwriaeth glir o'r effaith a'r niwed trwy gamddefnyddio cyfathrebu trwy'r cyfryngau cymdeithasol.

Dylai oedolion yn yr ysgol:

- Sicrhau fod yr ystafell ddosbarth yn groesawgar ac yn gartrefol.
- Sicrhau fod gan bob disgybl lais i rannu eu teimladau a bod rhywun yn gwranddo arnynt.
 - Sicrhau cyfleoedd i blant rannu eu pryderon.
- Sicrhau strwythur a threfn glir a all gefnogi trawsnewidiadau o ddydd i ddydd.
- Modelu ymddygiadau cadarnhaol ac ymdrech drwy ganmoliaeth.
- Sicrhau cyfleoedd i blant symud ymlaen o ymddygiadau annerbyniol a derbyn ymddiheuriadau.
- Meithrin perthnasoedd iach, cefnogol gyda phlant, rhieni a staff.
- Sicrhau cysondeb mewn ymateb i ymddygiadau annerbyniol a heriol.
- Rhannu a chofnodi pryderon yn unol â pholisïau a gweithdrefnau.

Dylai'r disgyblion:

- Teimlo'n ddiogel siarad am eu teimladau a rhannu eu pryderon.
- Cael eu hannog a'u canmol am eu gwaith a'u hymddygiad cadarnhaol.
- Cael eu hannog i fod yn gwrtais bob amser yn yr ysgol a'r tu allan iddi.
- Dangos parch at eraill.
- Ystyried gyfle cyfartal yn yr ysgol ar bob achlysur
- Gwneud eu gorau i gadw at ddisgwyliadau'r ysgol o ran ymddygiad.
- Gwneud eu gorau i gydweithredu â'u cyfoedion, staff ac eraill.
- Cydweithio i greu ysgol gynhwysol ar wahaniaethau gwerthoedd.
- Derbyn bod canmoliaeth yn wirioneddol a bod beirniadaeth yn adeiladol.
- Cydweithio â chyfoedion, staff ac eraill yn llwyddiannus.
- Dilyn reolau'r ysgol **Dylai rhieni:**
- Modelu ymddygiadau cadarnhaol a chynhwysol.
- Cydweithredu â'r ysgol i gefnogi datblygiad ymddygiad cymdeithasol ac emosiynol gan annog parch, gofal a hunanreoleiddio.
- Cysylltu â'r ysgol **cyn gynted â phosibl** os ydyn nhw'n poeni am ymddygiad.
- Rhoi gwybod i'r ysgol am faterion, a allai effeithio ar les iechyd y plant.
- Cadw at gôd ymddygiad ysgolion.

Egwyddorion Ysgol Gyfan:

- Trin pobl eraill, fel yr hoffech chi'ch hun gael eich trin.
- Bod yn garedig, yn gyfeillgar ac yn ofalgar.
- Siaradwch Gymraeg â balchder.
- Parchwch bobl a'u heiddo.
- Byddwch yn barod i gymryd rhan mewn sesiynau Ymarfer Adferol.
- Gwrandewch pan mae eraill yn siarad.
- Parchu adeilad yr ysgol a'i hamgylchedd.
- Gwnewch eich gorau glas ym mhopeth a wnewch.

Beth yw disgwyliadau'r ysgol o ran ymddygiad?

- **Mae bwlio a hiliaeth yn annerbyniol yn YGG Castell-nedd.**
- Siaradwch yn barchus a pheidiwch â gweiddi ar blant nac oedolion oni bai eu bod mewn perygl.
- Dylai plant ac oedolion siarad Cymraeg a pharchu hawl disgyblion ac oedolion yn YGG Castell-nedd i siarad Cymraeg. • Dylai Plant ac Oedolion GERDDED o amgylch yr ysgol.
- Dilynwch siarter ystafell ddosbarth y cytunwyd arni ar ddechrau pob tymor ysgol.

- Ceisio deall safbwynt pobl eraill os oes anghytundeb / gwrthdaro. • Byddwch yn gwrtais e.e. dal y drws i berson arall, dywedwch diolch ac ati.
- Siaradwch yn gwrtais ag eraill bob amser.
- Cadwch yr ysgol yn lân ac yn daclus.
- Dilyn ein hegwyddorion ymddygiad da o fewn a thu allan i dir yr ysgol.
- Gwneud eich gorau i beidio ag ymyrryd pan fydd eraill yn siarad.
- Cnociwch y drws wrth ymweld ag ystafelloedd dosbarth eraill ac aros am ganiatâd i fynd i mewn.
- Dim ond yn ystod amser egwyl y dylid bwyta bwyd yn y Neuadd neu ar iard yr ysgol oni bai ei fod yn rhan o weithgaredd dan arweiniad oedolion. (mae hyn wedi newid oherwydd cyfyngiadau Covid 2020)
- Ni ddylai cyfathrebu ar-lein fod yn negyddol a niweidio eraill.

Disgwyliadau ar gyfer gwisg ac ymddangosiad:

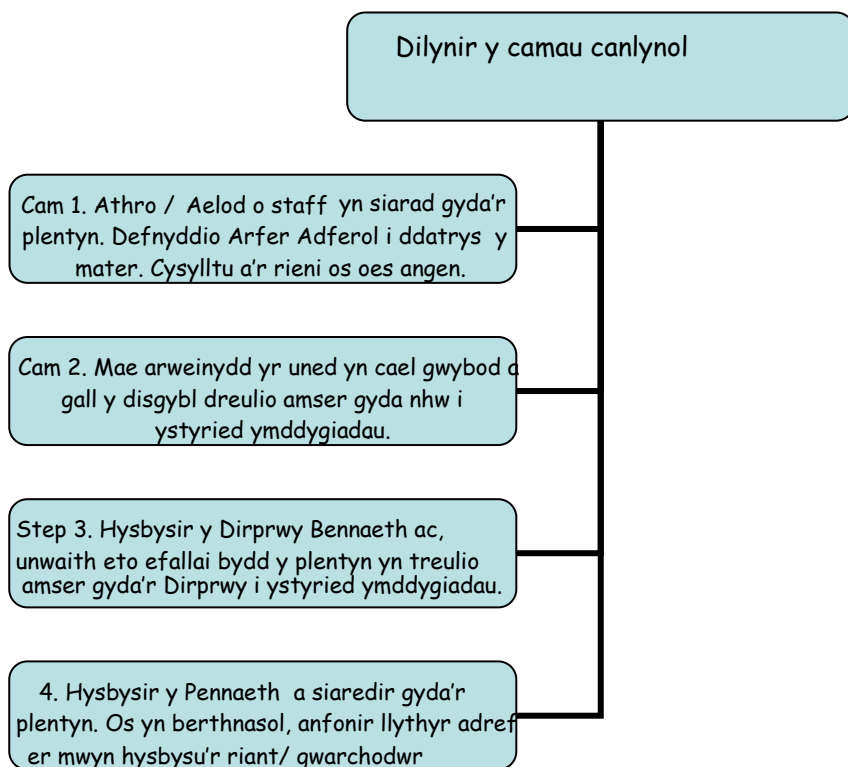
- Gwisg ysgol, oni bai bod angen unigol cydnabyddedig.
- Dylai plant newid ar gyfer gêm ac AG e.e. siorts tywyll / crys-t gwyn. • Hyfforddwyd ar gyfer gwersi gemau.
- Dim gemwaith heblaw am glustdlysau styd, y mae angen eu tynnu i nofio.
- Ni chaniateir ewinedd ffug a dylid cadw ewinedd naturiol yn fyr.
- Gwisgoedd nofio ynghyd â chap nofio ar gyfer gwersi nofio. • Disgwylir i wallt plant gael eu torri'n dwt a dylai merched â gwallt hir gael eu llanw gwallt yn ôl ar gyfer chwaraeon a chymaint â phosibl yn ystod y diwrnod ysgol.

Disgwyliadau o ran eiddo personol ac ysgol:

- Dylid cadw eiddo personol yn y loceri.
- **Ni chaniateir** ffonau symudol oni ofynnwyd am ganiatâd yr athro dosbarth. Dylid rhoi ffonau i'r athro a chânt eu dychwelyd ar ddiwedd y dydd. Ni chymerir unrhyw gyfrifoldeb am ddifrod neu golled.
- Eitemau o ddillad ac offer wedi'u labelu'n glir gydag enw'r plentyn. • Ni ddylid annog plant i ddod â theganau / peli i'r ysgol. Os deuir â'r eitemau hyn i'r ysgol heb ganiatâd arbennig yna ni fydd yr ysgol yn derbyn cyfrifoldeb am golled neu ddifrod.
- Mae sbwriel i'w roi yn y cynwysyddion a ddarperir o amgylch yr ysgol.
- Ni ddylai plant fod yn adeilad yr ysgol cyn i'r ysgol ddechrau, ar ôl gorffen yr ysgol neu yn ystod amseroedd chwarae ac eithrio gyda chaniatâd arbennig.
- Dim ond plant sy'n mynychu'r Clwb Brecwast ddylai fod yn yr ysgol cyn 8.40

Pa gamau sy'n cael eu dilyn i ddileu ymddygiad annerbyniol?

*Bydd canlyniad ynghlwm wrth y mwyafrif o brosesau adferol a bydd yr oedolyn sy'n delio â'r mater yn ei roi ar waith. Mae pawb sy'n cymryd rhan fel arfer yn cytuno ar hyn ond mae yna adegau pan fydd yr oedolyn yn penderfynu ar ganlyniad i sicrhau bod y mater yn dod i gasgliad yn briodol.

* Cysylltir â rhieni ar unrhyw adeg os teimlir bod angen hyn.

* I rai plant, cyflwynir llyfr ymddygiad i gofnodi ymddygiad y plentyn trwy gydol y dydd / wythnos. Llyfr ysgol gartref yw hwn, rhwng yr athro a'r rhieni. Cofnodir ymddygiad cadarnhaol a negyddol.

* Mewn achosion o ymddygiadau annerbyniol parhaus yna gellir olrhain y broses uchod yn gyflym i'r Pennaeth yn ôl disgrisiwn yr uwch dîm rheoli. Byddai hyn yn berthnasol mewn perthynas â digwyddiadau o fwlio.

Pan fydd rheolaeth strategaethau ymddygiad wedi dod i ben yna dylid ceisio cefnogaeth a chynngor gan yr ALL. Mae angen i'r ysgol sicrhau bod digon o dystiolaeth ar gael i gefnogi eu cais. Rhaid i'r ysgol gofio bod gan unrhyw blentyn â darpariaeth ddysgu ychwanegol (a ddiogelir o dan ddeddf cydraddoldeb 2010) gyfle cyfartal i lwyddo.

Yn anaml efallai y bydd yn rhaid i'r ysgol atal disgybl neu gyhoeddi gwaharddiad tymor penodol.

Dylai hyn fod yn ddewis olaf bob amser

Sut mae'r ysgol yn atal camymddwyn ac yn annog cydweithredu, hunanreoleiddio ac empathi?

Mae YGG Castell-nedd yn Ysgol sy'n Parchu Hawliau. Gwobr Efydd 2025.

Mae YGG Castell-nedd yn gweithio gydag asiantaethau allanol e.e. yr heddlu; 'Dangos y cerdyn coch i hiliaeth,' swyddog cyswllt yr heddlu ac ati. Ein nod yw gweithio fel cymuned a gwerthfawrogi amrywiaeth.

Fel ysgol, rydym yn defnyddio Ymarfer Adferol (gweler polisi YA), fframwaith i adeiladu perthnasoedd a datrys gwrthdaro. Mae'r dull hwn yn annog plant i gymryd cyfrifoldeb am eu gweithredoedd. Mae'n canolbwyntio ar ddatrys gwrthdaro cyn gynted â phosibl, gan geisio osgoi bai a chefnogi pobl i gymryd cyfrifoldeb am ddod o hyd i ateb adeiladol i faterion. Mae'n annog cyfathrebu effeithiol a gweithio tuag at ganlyniadau cadarnhaol.

Mae'r ysgol yn darparu rhannau o iard yr ysgol a'r adeilad sy'n ardaloedd tawelach a thawelach heblaw'r brif iard. Pwrpas yr ardaloedd hyn yw rhoi cyfle i blant sy'n well ganddynt ardal dawelach ymlacio a chael awyr iach.

Pan fydd angen bydd yr ysgol yn darparu cefnogaeth ychwanegol i unrhyw blentyn ag anghenion dysgu ychwanegol e.e. y rhai sy'n profi anawsterau cymdeithasol ac emosiynol, anawsterau ymddygiad penodol ac ati.

Pan brofir digwyddiadau o ymddygiad annerbyniol, mae'r ysgol yn gweithio gyda'r awdurdod lleol a rhieni i sicrhau bod plant yn cael eu trin â pharch a gofal priodol. Bydd

rhieni'r rhai sy'n cael eu niweidio yn cael eu hysbysu o'r digwyddiad a bydd disgwyl i rieni'r plentyn sy'n arddangos ymddygiad heriol weithio gyda'r ysgol. Gallai hyn gynnwys amserlen lai.

Cwestiynau Adferol 1: Ymateb i ymddygiad heriol

1. Beth sydd wedi digwydd?
2. Beth oeddech chi'n meddwl amdano ar y pryd?
3. Beth fu'ch meddyliau ers hynny?
4. Pwy sydd wedi cael ei effeithio gan yr hyn a wnaethoch?
5. Ym mha ffordd maen nhw wedi cael eu heffeithio?
6. **Beth ydych chi'n meddwl sydd angen digwydd nesaf?**

Cwestiynau Adferol 2: Ymateb i'r rhai sy'n cael eu niweidio.

1. Beth ddigwyddodd?
2. Beth oedd eich meddyliau ar y pryd?
3. Beth fu'ch meddyliau ers hynny?
4. Sut mae hyn wedi effeithio arnoch chi ac eraill?
5. Beth fu'r peth anoddaf i chi?
6. **Beth ydych chi'n meddwl sydd angen digwydd nesaf?**

Fel arfer ymdrinir â'r sefyllfa ar unwaith. Fodd bynnag, mae yna adegau pan ymdrinnir â'r mater pan fydd y plant wedi tawelu ac yn gallu cyfleu eu teimladau yn effeithiol.

Yn hanfodol, y ffactor pwysicaf mewn unrhyw sefyllfa yw gofalu am y plant a sicrhau eu bod yn cael eu tynnu rhag niwed a'u bod yn ddiogel. Dylent fod yn dawel eu meddwl ar unwaith.

Disgyblion ag Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)

Bydd y disgyblion hynny sydd ag ADY yn ogystal â'r rhai sydd â heriau ychwanegol y gallai rhai disgyblion eu hwynebu yn cael eu hystyried wrth weinyddu sancsiynau a gwobrau. Mae'r ysgol yn cydnabod y gallai fod angen cymorth penodol a dull unigol ar ddysgwyr ag ymddygiad mwy heriol. Daw'r disgyblion hyn i sylw CADY yr ysgol.

Bydd yr ysgol yn cynnal adolygiadau o anghenion disgyblion ac yn cynnwys asiantaethau allanol, megis Athrawon Arbenigol Cymorth Ymddygiad, y Gwasanaeth

Seicoleg Addysg, Therapi Galwedigaethol a Therapi Lleferydd ac Iaith lle mae'r ysgol yn ystyried ei bod yn briodol ac yn fuddiol i'r disgybl wneud hynny. Bydd hyn yn cael ei drafod gyda'r rhiant/gofalwr ymlaen llaw a bydd angen caniatâd wedi'i lofnodi er mwyn ymgysylltu â'r asiantaeth y tu allan.

Strategaethau Ymddygiad Dosbarth

Mae pob dosbarth wedi mabwysiadu strategaeth ymddygiad dosbarth i sicrhau bod plant yn cael cyfle bob dydd i fod y gorau y gallant fod. Mae hyn yn weladwy ac yn ddealladwy i bob plentyn.

Cyfleoedd o fewn y cwricwlwm.

Mae'r ysgol yn manteisio ar bob cyfle i godi ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o wahaniaethau o fewn cymdeithas a'n cymuned e.e. Wythnos gwrth-fwlio, mis hanes pobl dduon, Diwali ac ati.

Dathlu Llwyddiant yng Nghastell-nedd.

Bob wythnos, mae un plentyn o bob dosbarth yn cael ei wobrwyo 'Seren yr wythnos' am ymddygiad da / gwaith da / agweddau cadarnhaol / ymdrech / cyflawniadau / siarad Cymraeg / dilyn rheolau'r ysgol / bod yn ffrind da / sgiliau gwranddo da ac ati.

Cedwir cofnod o bwy sydd wedi ennill seren yr wythnos er mwyn sicrhau bod pob plentyn yn cael ei wobrwyo trwy gydol y flwyddyn academaidd. Gwasanaeth ysgol gyfan wythnosol lle mae'r plant sy'n cael eu gwobrwyo yn derbyn tystysgrif am eu hymdrechion.

Mae'r ysgol yn parhau i ddatblygu'r systemau hyn i sicrhau ymdeimlad o gyflawniad i'r holl ddisgyblion.

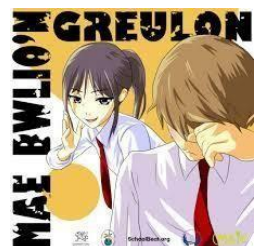
Polisi Gwrth-fwlio Ysgol Gynradd Gymraeg Castellnedd.

Ein nod yw creu awyrgylch hapus a gofalgar.

Yn anffodus, mae bwlio yn digwydd ym mhob ysgol.

Ni oddefir ymddygiad o fwlio.

Beth yw pwrpas y polisi?

Sicrhau bod unrhyw un sy'n dioddef bwlio yn cael ei gefnogi a'i wneud yn ddiogel. Sicrhau bod gan y bwli strwythur i gymryd cyfrifoldeb am eu hymddygiad a chyfle i ddysgu a gwella.

Beth yw bwlio?

Mae bwlio yn wrthdaro cyson - awydd bwriadol ac ymwybodol i frifo, bygwth neu ddychryn unigolyn. Mae sawl math o fwlio - gall y bwlio fod yn gorfforol, ar lafar neu'n seicolegol.

<https://www.nspcc.org.uk/what-is-child-abuse/types-of-abuse/bullying-and-cyberbullying/>

Pa ffurf sydd ar fwlio?

Gall bechgyn a merched fod yn fwlio ac yn ddioddefwyr - felly gall effeithio ar unrhyw un yn nheulu'r ysgol.

Mathau o fwlio

Gall bwlio fod ar wahanol ffurfiau. Gallai gynnwys: o bwlio corfforol: taro, slapio neu wthio rhywun o bwlio geiriol: galw enwau, hel clecs neu fygwth rhywun o cam-drin di-eiriau: arwyddion llaw neu negeseuon testun o gam-drin emosiynol: bygwth, bygwth neu fychanu

rhywun o gwahardd: anwybyddu neu ynysu rhywun o tanseilio, beirniadu cyson neu ledaenu sibrydion o rheoli neu drin rhywun o gwneud galwadau distaw, ffug neu ymosodol

Mae'r mathau canlynol o fwlio hefyd yn droseddau casineb:

- bwlio hiliol, rhywiol, trawsffobig neu homoffobig
- Bwlio rhywun oherwydd bod ganddo anabledd.

Sut ydych chi'n adnabod bwli? Nid yw'n hawdd adnabod bwli.

Nid oes ganddynt grŵp unigryw o nodweddion.

Pwy sydd mewn perygl?

Gellir bwlio unrhyw blentyn am unrhyw reswm. Os yw plentyn yn cael ei ystyried yn wahanol mewn rhyw ffordd, neu'n cael ei ystyried yn darged hawdd, gall fod mewn mwy o berygl. Gall hyn fod oherwydd eu:

- cefndir hil neu ethnig
- rhyw
- cyfeiriadedd rhywiol.

Fel arall, gallai hyn fod oherwydd eu bod:

- ymddangos yn bryderus neu fod â hunan-barch isel
- diffyg pendantwydd
- yn swil neu'n fewnblyg.

Mae plant poblogaidd neu lwyddiannus hefyd yn cael eu bwlio, weithiau oherwydd bod eraill yn genfigennus ohonyn nhw. Weithiau gall amgylchiad teulu neu fywyd cartref plentyn fod yn rheswm i rywun ei fwlio ef neu hi. Gall plant anabl brofi bwlio oherwydd eu bod yn ymddangos yn darged hawdd ac yn llai abl i amddiffyn eu hunain.

Beth allwn ei wneud i atal bwlio? **Dywedwch wrth rywun!**

Mae'n bwysig ein bod ni'n nodi'r plant sy'n ddiodefwr a'r rhai sy'n fwli. Mae holl staff yr ysgol yn gyfrifol am hyn. Rhaid i ddiodefwr gredu y gall athrawon weithredu i atal bwlio. Rhaid inni sicrhau ein bod yn cymryd y camau canlynol:

1. Sicrhewch fod disgyblion yn cael eu goruchwyllo e.e. ar ddyletswydd maes chwarae, wrth symud o amgylch yr ysgol.
2. Byddwch yn wylidwrus am unrhyw arwyddion o fwlio a rhannwch wybodaeth ag oedolion eraill.

3. Deliwch yn gadarn â'r math hwn o ymddygiad
4. Gweithredu'n briodol (gweler y cwestiynau canlynol)
5. Rhowch wybod i'r disgyblion y gallant rannu unrhyw ddigwyddiadau o fwlio gydag aelodau staff trwy'r Blwch Pryder (Bocs Becso), a dweud wrth unrhyw athro / aelod o staff
6. Canmol gwaith cydweithredol ac ymddygiad nad yw'n ymosodol
 7. Byddwch yn ymwybodol o'r pryder a'r boen y gall bwlio eu hachosi.
 8. Codi ymwybyddiaeth o fwlio o fewn y cwricwlwm a darllen straeon perthnasol sy'n delio â'r mater.
 9. Cynnal gwasanaethau ysgol i roi arweiniad i ddioddefwyr / darpar ddioddefwyr.
 10. Dilynwch y canllawiau ar gyfer delio â bwlio, ond byddwch yn barod i fod yn hyblyg os nad yw'r mesurau hyn yn gweithio.

Sut dylen ni weithredu?

Byddwn yn annog pob plentyn yn Castell-nedd i ddweud wrth rywun - p'un a yw'n aelod o staff neu trwy'r blwch Poeni. Dylai pob oedolyn wrando a gweithredu'n briodol. Dylai staff hefyd sicrhau bod y plant yn ymwybodol o'r canlynol:

- Ni ddylent ddial neu daro'n ôl.

Dylent ddweud wrth rywun

- Os cânt eu bwlio neu os ydynt yn ymwybodol bod rhywun yn cael ei fwlio, dylent ddweud wrth rywun.

Pa gamau fydd yr ysgol yn eu cymryd pan ddaw digwyddiad bwlio i'r amlwg?

Nid ydym yn goddef bwlio yn Castell-nedd.

Er mwyn datrys y sefyllfa mewn ffordd effeithiol a llwyddiannus, rydym ni fel ysgol yn annog cydweithredu rhwng yr ysgol a'r cartref.

Gofynnwn i rieni gysylltu â'r ysgol ynghylch digwyddiad o fwlio a pheidio â ffonio cartref y bwli / dioddefwr.

Byddwn yn delio'n sensitif ag unrhyw ddigwyddiad o fwlio trwy:

- Yn gyntaf caniatáu i'r athro dosbarth ddelio â'r sefyllfa. Dylai'r athro / athrawes drafod y digwyddiad gyda'r plant yn unigol a chofnodi canlyniad y drafodaeth. Os yw'r plentyn sy'n ddioddefwr wedi rhannu gwybodaeth am fwlio ag athro, dylai'r athro / athrawes rannu'r wybodaeth am y bwlio gyda rhieni'r dioddefwr, gan egluro pa gamau y bydd yr ysgol yn eu cymryd ynglŷn â hyn. Os yw'r rhiant wedi rhannu'r wybodaeth hon, yna dylid rhoi gwybod am y mater yn ôl ar ôl iddo gael ei drafod. Dylai'r athro / athrawes hefyd ddweud wrth y pennaeth / dirprwy bennaeth.

- **Dylid hysbysu'r Pennaeth / Dirprwy Bennaeth.**

- Yn y drafodaeth gyda'r dioddefwr, dylid gofyn iddo / iddi a oes ganddo / ganddi unrhyw syniad pam mae'r bwli yn ymateb yn y fath fodd tuag ato. • Bydd yr Athro Dosbarth / Dirprwy Bennaeth neu'r Pennaeth yn siarad â'r plentyn sydd wedi'i gyhuddo o fwlio.
- Yna bydd yr Oedolyn yn ceisio trefnu sesiwn Adferol y cytunwyd arni ar y cyd i sicrhau datrysiad lle bynnag y bo modd. Bydd y dioddefwr yn cael cefnogaeth bob amser.
- Os bydd y bwlio yn parhau yna dylid cynnal trafodaethau rhwng yr ysgol a'r cartref o dan arweiniad y pennaeth / dirprwy bennaeth. Bydd cofnodion manwl yn cael eu cadw.
- Rhannu'r camau i'w cymryd gyda'r dioddefwr - dylai ef / hi wybod am leoedd 'diogel' i fynd iddynt ar yr iard er mwyn osgoi bod yn agos at y bwli, gan rannu syniadau ynghylch yr hyn y gellir ei wneud i'r dioddefwr os yw ef / hi mae hi'n cael ei bwlio ee cerdded i ffwrdd, galw am help.
- Dylid canmol ymddygiad da ac mae hyn yn berthnasol i'r 'bwli' os yw'n ymateb yn gadarnhaol i'r sefyllfa ac yn atal y bwlio.
- Gellir cynnal trafodaethau ar wahân gyda theulu'r dioddefwr a theulu'r bwli. • Cyflwynir systemau: siart gwobrau am ymddygiad da a chadarnhaol neu system ar gyfer rhannu gwybodaeth am fwlio - sef llyfr Cyswllt Ysgol Gartref.

Yn y llyfr hwn, gall yr athro neu'r rhiant nodi unrhyw ddigwyddiad sydd wedi digwydd ar y diwrnod penodol hwnnw - os yw'r athro'n ymwybodol o'r digwyddiad / anhapusrwydd; dylai ef / hi wneud nodyn ohono yn y llyfr hwn.

Os yw'r plentyn wedi rhannu gwybodaeth gartref, dylai'r rhiant ysgrifennu yn y llyfr. Dylai'r athro / rhiant ysgrifennu yn yr un iaith fel bod y neges yn cael ei deall yn llawn.

Dylid nodi'r ffordd yr ymdriniwyd â'r sefyllfa ynghyd â'r dyddiad a llofnod. Dylai'r rhiant neu'r athro sy'n darllen y neges lofnodi ei fod wedi darllen y sylwadau - dylai'r athro / athrawes nodi sut y gweithredodd ar y wybodaeth hon yn ystod y dydd.

- Dylid cynnal cyfarfodydd rheolaidd gyda'r rhieni (cyfarfodydd ar wahân ar gyfer teulu'r dioddefwr / bwli) i adrodd yn ôl ar unrhyw welliant / dirywiad yn y sefyllfa a phenderfynu ar y cam nesaf.
- Gallai'r cam nesaf olygu bod yr ysgol yn cysylltu â swyddog cymorth ymddygiad y sir i ofyn iddo / iddi gynnal sesiynau gyda phlant y dosbarth lle mae'r bwlio wedi digwydd.
- Bydd yr ysgol yn ceisio sicrhau bod y plant dan sylw yn cael eu cadw ar wahân fel nad ydyn nhw'n cael cyfle i fwlio yn y dosbarth neu yn y maes chwarae. Anogir ffrindiau ffyddlon i gadw llygad ar y sefyllfa (mewn ffordd sensitif) a gofynnir i oruchwylwyr amser cinio arsylwi ar y sefyllfa.
- Efallai y gofynnir i'r Bwli ymddiheuro i'r Dioddefwr a'i deulu fel rhan o'r Broses Adferol.
- Byddwn yn gweithio i gynorthwyo plant i ddatblygu gwytnwch wrth wynebu sefyllfaoedd anodd.

- Os cadarnheir y bwlio yna bydd y Pennaeth yn ysgrifennu'n ffurfiol at rieni'r bwli gan amlinellu'r disgwyliadau wrth symud ymlaen.
- Os bydd y bwlio yn parhau yna bydd yr ysgol yn ceisio cefnogaeth ychwanegol gan asiantaethau eraill e.e. Tîm lles awdurdodau lleol, Swyddog Cyswllt yr Heddlu Etc.

Beth all rhieni ei wneud i gefnogi'r plentyn sy'n cael ei fwlio?

Gall bwlio wneud i'r dioddefwr deimlo'n agored i niwed ac yn ddi-rym. Efallai y bydd hunan-barch y plentyn yn cael ei effeithio. Dyma rai awgrymiadau i rieni ar yr hyn y gallant ei wneud i helpu eu plentyn:

- Dylech barhau i ddweud wrth eich plentyn eich bod chi'n ei garu ac yn ei gefnogi'n llawn. • Fe ddylech chi dawelu ei feddwl nad eu bai nhw yw'r bwlio.
- Dylech egluro bod ymateb i fwli yn gwneud iddo / iddi deimlo'n bwerus, yn falch ac yn fuddugoliaethus. Er ei bod yn anodd ar adegau i beidio â chrio na dial, mae'n arfer da dweud **NA** yn bendant a cherdded i ffwrdd - wedi'r cyfan, mae'n anodd parhau i fwlio os nad yw'r dioddefwr yn cynhyrfu nac yn cynhyrfu.
- Ceisiwch gyfyngu ar y cyfleoedd ar gyfer bwlio - e.e. peidiwch â mynd ag eiddo gwerthfawr i'r ysgol, peidiwch â bod y person olaf yn y dosbarth / newid, peidiwch â hongian o amgylch y coridorau, arhoswch gyda grŵp o ffrindiau pryd bynnag y bo hynny'n bosibl.
- Cymerwch amser i siarad â'ch plentyn bob dydd, mewn ffordd anffurfiol, fel eich bod chi'n cadw'r llinellau cyfathrebu ar agor. Ceisiwch ganolbwyntio ar y pethau cadarnhaol. • Canmolwch eich plentyn am bethau y mae'n eu gwneud yn dda er mwyn cynyddu hunanhyder.
- Rhowch gyfleoedd i'ch plentyn lwyddo - p'un a yw'n gwneud pethau o amgylch y tŷ neu mewn clybiau y tu allan i'r ysgol.
- Rhowch gyfrifoldebau i'ch plentyn fel ei fod yn teimlo ymdeimlad o hunanwerth.
- Helpwch eich plentyn i greu poster 'teimlo'n dda'. Dewch o hyd i ffotograff hapus o'ch plentyn a'i ludo yng nghanol y poster. O'i gwmpas, ysgrifennwch y pethau hyfryd y mae pobl fel perthnasau a ffrindiau wedi'u dweud am eich plentyn.

Beth i'w wneud os yw'ch plentyn wedi bwlio rhywun:

Os byddwch chi'n darganfod bod eich plentyn wedi gwneud rhywbeth i brifo rhywun arall, rydych chi'n debygol o deimlo'n ddig, yn siomedig neu unrhyw nifer o emosiynau cryf eraill.

Esboniwch fod yr hyn maen nhw'n ei wneud yn annerbyniol.

Nid yw plant a phobl ifanc bob amser yn sylweddoli mai'r hyn y maent yn ei wneud yw bwlio, nac yn deall cymaint y mae eu gweithredoedd wedi brifo rhywun. Gall hyn fod yn rhan o'r broses ddysgu i sicrhau bod y bwli yn stopio ac yn cymryd cyfrifoldeb am eu gweithredoedd.

Casgliad:

Dylid mynd i'r afael â bwlio ar unwaith.

Mae dweud wrth yr oedolyn yn hanfodol i ymyrraeth gynnar.

Dylid delio ag ef bob amser mewn modd sensitif. Efallai ei bod yn ymddangos bod y mater wedi'i ddatrys ond mae'n hynod bwysig cadw llygad ar y sefyllfa fel na fydd yn digwydd eto nac yn dirywio.

Mae rhannu pryderon gyda staff / teuluoedd yn hanfodol os am ddelio ag ef yn effeithiol.